

KAKTÜS DİKENİ

BİR UZUN HİKAYE

MARY AUSTIN



ÖNSÖZ VE SONSÖZ: MELODY GRAULICH

KAKTÜS DİKENİ

MARY AUSTIN

Önsöz ve sonsöz: Melody Graulich

Çeviri: Elçin Göçmen, Kayra Gür

« ÖNSÖZ »

1888'de hırslı ama bir o kadar da özgüvensiz genç bir kadın, ailesiyle birlikte ovaları aşarak Kaliforniya'nın güneydoğusundaki kurak topraklara yerleşti. Orada, bu "çıplak diyarda", "kendini açıklamakta başarısız olmuş" bir ülkede işe yaramayan geleneksel düşünce biçimlerini bir kenara bıraktı; bu ülke onu "bilme arzusuyla" adeta "büyülemiştir".¹ "Genç hanımefendilik" olarak adlandırdığı şeyin dayattığı teslimiyetleri reddetmeyi öğrendi. Hayatının kendisine ait olduğunu ve onu dolu dolu ve özgürce yaşayabileceğini fark etmesi, onun için devrim niteliğinde bir keşifti. Çöldeki gezintileri ve orada tanıştığı çeşitli "aykırı" tiplerle karşılaşmaları, bağımsızlığını ve isyankârlığını besledi: çöl ona "değersiz olanı sıyrıp atma cesaretini" verirken, "ağaçsız düzlüklerin" "ruhu ferahlattığını" keşfetti.²

Austin, on beş yılını "Kayıp Sınırlar Ülkesi" adını verdiği yerde geçirdi. Burada "pusuda bekleyen, kaçamak, gizemli, hüznü, zalim, ateşli bir şeyi; fark edilmekte ısrar eden, takipten kaçan ve siz ondan yüz çevirdiğinizde aniden üstünüze atlayıp yaşam damarlarınıza yapışan, hışırdayıp kaçışan bir şeyi" aradı (*Earth Horizon*, 187). Başarılı bir yazar olarak Carmel, Greenwich Köyü ve Londra gibi yerlerdeki sanatçı topluluklarında yaşayacak olsa da çöl onun bir parçası haline gelmişti. Son yılları olan 1924-1934 için güneybatıya geri döndü ve Zia Yerlilerinden bir imge ödünç alarak çölün süregelen büyüsunü ifade etti: hayatı boyunca "deneyimin kaynağı olan, gökyüzünün yeryüzüyle buluştuğu o hesaplanamaz mavi halkayı," yani "Yeryüzü Ufku'nu" aradığını söyledi (*Earth Horizon*, 33). Tıpkı Georgia O'Keeffe gibi, Austin için de çöl, hem gizemli olanı hem de "her şeyin çıplak özünü" (*The Land of Little Rain*, 8) aynı anda ortaya koyuyordu; "ruhani yaşamın beslendiği yeryüzü ufkuyla o incelikli ilişki duygusunu kalpte bir heyecan uyandırıyor" (*Earth Horizon*, 33).

Çölde Austin yalnızca kişisel bir özgürleşme değil, aynı zamanda bir ses ve bir konu da buldu. Pek çok eserinde Yerli kadın sanatçıların, çöl hikâye anlatıcılarının ve manzaranın kendi sanatını nasıl şekillendirdiğini anlattı. 1903'te *The Land of Little Rain* ile başlayarak, en değer verdiği temayı, yani çöl manzarasının insan karakteri, kültürü ve sanatı üzerindeki etkisini araştıran bir dizi kitap yayımladı: *The Basket Woman* (1904), *Lost Borders* (1909), *The American Rhythm* (1923), *The Land of Journey's Ending* (1924), *Starry Adventure* (1931) ve *Earth Horizon* (1932) bunlardan bazılarıdır. Çölün "bir kez ziyaret edildiğinde kaçınılmaz olarak geri dönülmesi gereken bir diyar" olduğunu yazdığında, hem gerçek hem de imgesel yolculukları tarif ediyordu (*The Land of Little Rain*, 5).

Kaktüs Dikeni, Austin'in çöle yaptığı imgesel yolculuklardan bir diğeridir. "Yeni" fikirlere sahip bir erkek politikacı ile Austin'in New York yıllarında karşılaştığı türden bir adam ve kendine yeten gezgin bir kadın arasındaki ilişkiyi anlatan bu hikâye, pek çok otobiyografik alt metin barındırır ve onu zamanının en önde gelen feministlerinden biri yapan bakış açısını kesinlikle ortaya koyar. Daha önce hiç yayımlanmamış olmasına rağmen, Austin'in en iyi eserleri arasında yer almakta ve Sonsöz'de tartışıldığı gibi, yazarın kariyerini aydınlatan yinelenen temaları işlemektedir.

1927'de yazıldığı düşünülen ve Houghton Mifflin tarafından reddedilen bu uzun hikâye, bu yayına kadar The Huntington Kütüphanesi'nin Austin koleksiyonundaki bir el yazması olarak kalmıştır. El yazması redakte edilmemiştir ve yazım hataları, yanlış imlalar ve tutarsız noktalama işaretleri içermektedir. Niyetimiz, editoryal çalışmayı bu sorunları onarmakla sınırlı

tutmaktı, ancak süreç içinde anlamı netleştirmek için küçük yeniden düzenlemeler gerektiren birkaç cümleyle karşılaştık. Bu tür değişiklikler için yazarın onayını alamayacağımızdan, metni yalnızca kesinlikle gerekli olduğunda değiştirdik ve Austin'in karakteristik söz dizimini korumak için her türlü çabayı gösterdik. Bu güzel hikâyeyi Austin'in büyüyen okur kitlesiyle paylaşmamıza izin verdiği için The Huntington Kütüphanesi'ne minnettarız.

Notlar

1. Mary Austin, *Earth Horizon* (New York. Literary Guild, 1932), s. 194-95.
2. Mary Austin, *The Land of Little Rain* (Albuquerque: University of New Mexico Press, 1974), s. 78, 91.

« BİR »

GRANT Arliss, onu görmeden evvel istasyon platformunda iki üç tur atmıştı. Bakışları, gölgelerinin bile güneşten paslanmış görüldüğü bir diyarın çıplak parıltısıyla öylesine uyuşmuştu ki, o güzel haliyle kadını manzaranın ayrı bir parçası olarak bile zar zor fark edebilmişti. İnşaat treni on beş dakika kadar önce onu buraya bıraktığında, kadın yonca balyalarının gölgesinde öylece oturuyor olmalıydı; Arliss'i, kendi bakışlarıyla kesiştiğinde tek bir kıvılcım çakmadan sönen, bir hayvanınki gibi meraktan yoksun o aynı geniş bakışla süzmüştü.

Arliss, iki gündür çölün ham sessizliğini ruhuna işliyordu. Kadının mesafeli duruşunun niteliğini fark edemeyecek kadar uzun bir süre değildi bu, ama asıl şaşırtıcı olanın orada genç ve güzel bir kadın bulması değil, onu bulmuş olmasının çölün o uykulu cazibesini hiç bozmaması olduğunu kendi kendine telkin etmeye yetecek kadar uzundu. Kadın, az önce son vagonundan indiği trenin giderek zayıflayan düdük sesinden ya da o öğleden sonra bir vakit, gecikmiş ekspres trenin onu tekrar alacağı, sinsice uzanan o raylardan daha önemsiz bir parçaydı bu manzarada.

Kadının yanından ikinci kez geçerken, kişiliğindeki belli belirsiz bir değişimle, tıpkı vahşi bir canlının yapabileceği gibi, kendini Arliss'in algı çerçevesinden daha da uzağa çekmeyi başardığını fark etti. Ancak bu uzaklaşmayı fark ettiği anda, kendisini diyarın o boş uzantısını, düzensiz ufuklarını ve devasa, içine çeken, yutan sessizliğini seyre dalmaya iten o hiçlik baskısına bir kez daha teslim olurken buldu. New York'tan bu kadar uzakta bile adı duyulmuş olan ismini, kendisini Doğu'dan gelecek gecikmiş ekspres trenini beklemesi için buraya bıraktırmakta kullanmasının sebebi, işte bu uzun ve kesintisiz bekleyişi, bir zamanlar unutulmuş izabe tesislerine yüksek platformundan cevherlerin gönderildiği bu harap istasyonda kendine sağlamaktı.

İki yanında isimsiz, kırık dökük sıralara doğru yükselen bu ıssız vadide bulduğu şey, kendi içsel durumunun öylesine kusursuz bir yansımasıydı ki, turlayarak gezinirken, tepede dönen güneş onu kendiliğinden bir sığınak aramaya itene dek kızın varlığını unutabildi. Kadının, çeşitli sandıklar ve balyalar arasındaki tek oturulabilir yerde ona yer açarken kımıldaması, Arliss'e sadece kadının bilinmeyen bir erkeğin varlığıyla iyileşmesi beklenemeyecek bir durumda orada bulunuşunun tuhaflığını değil, aynı zamanda onun güzelliğine ve yalnızlıklarına—ki bu güzellik toprağın kendisi kadar uykulu bir pürüzsüzlüğe sahipti ve bu yalnızlık sadece üç dört saat sonra gelecek ekspres treni tarafından kesintiye uğrayacaktı—karşı herhangi bir tepki vermeyişinin daha da büyük tuhaflığını taptaze bir şekilde hissettirdi. Ve yine de, üzerinde bıraktığı etki o kadar azdı ki, kadın, ayağının altından fırlayan boynuzlu kertenkele gibi, bu sapsarı topraktan ve sıcak kumdan bir araya gelmiş ya da tek bir sözle yerel bir unsura dönüşüvermiş olabilirdi.

Kadının o yere ve o güne ait olma hissi öylesine mutlaktı ki, kadın ona seslendiğinde, sanki askıya alınmış bir sohbeta devam ediyor gibi bir etki yarattı.

"Yerinizde olsam yapmazdım," diye sakince önerdi kadın, "tabii alışkın değilseniz."

Neden oturduğunu unutan Arliss, adımlarını sürdürmek için huzursuzca bir hamle yapmıştı. Kadının verdiği irkilmeyi gizlemek için, gözlerini kısıp o sıcak, sığ gökyüzüne doğru baktı.

"Burası güvenli değil mi?" Merak ediyordu Arliss.

"Pahwahnit tarafında," dedi kadın, boğazı ve çenesiyle belirsizce işaret ederek, "böyle günlerde adamlar mataralarında suyla birlikte ölüp giderler." Arliss bunu daha önce duyduğunu hatırladı.

"Pahwahnit'in bu kadar yakın olduğunu bilmiyordum." Kızın işaret ettiği o alçak, benekli sıralara ilgiyle baktı.

"Ah, yakın mı!" diye gülümsedi kadın. "İyi bir atla buradan Pahwahnit'e gitmek üç gün sürer. Arkadaşlarınızın sizi bulması ise bir ay alabilir."

"Ah," diye karşılık verdi Arliss bu sefer muzip bir tavırla, "bu bana uyar!" Kadın ona bir anlık ağırbaşlı bir takdirle karşılık verdi.

"İnsanın kendini kaybetmesi için kesinlikle iyi bir memleket."

Arliss, bunun kendini bulmanın bir ön hazırlığı olabileceğini düşündü; zaten Batı'ya gelme sebebi de buydu.

"Mesele şu ki," dedi, "sizi aramaya uğraşacak insanlar olmalı."

Kadın bunu harfi harfine düşündü. "Bennet Wells'te bir çiftlik var," diye sıraladı, "ve Bonnie Bell'de değerlendirme yapan iki adam. Sonra her zaman *vaqueros*¹ bulunur. Ve Yerliler. Yalnızca Yerliler, siz söylemedikçe kaybolduğunuzu anlamazlar. Sadece bir *paseo*² yaptığınızı düşünürler."

"Ah, o halde," diye ısrar etti Arliss, "burada yaşamayı başaran insanlar var."

"Ah, yaşamak! Buna yaşamak denirse eğer!" diye parladı kadın ona. "İnsanlar burada gerçekten yaşamazlar: sadece yolları buraya düşer ve kalırlar." Çölün kadim kullarımlarına doğru geriye dönük bir düşünceye dalan adamın düşüncelerine sessizce ayak uydurur gibiydi. "Tabii," diye yeniden başladı, "eğer düşünecek bir şeyiniz varsa—" ve sonra adamın kişisel dokunuşu çabucak fark etmesiyle, daha önce sezdiği o aynı incelikli yolla, bir anlığına kendini geri çekti. Arliss, kendini gezginin kişisel olmayan bilgi talebine havale edilmiş hissetti.

"Yani, insan burada kafa dinlerken birkaç aylığına yiyecek ve kalacak bir yer bulabilir mi?"

Kadın başıyla onayladı. "Şu birbirine çok yakın görünen iki sıradağın arasında bir tür kasaba var; bir de etrafa dağılmış çiftlikler. Asıl mesele su. Suyun varsa, istediğin her şeye sahip olabilirsin. Her şeye!" Onaylayıcı bir olay seçmeden önce bir anlığına Arliss'i süzer gibi oldu. "Bir zamanlar burada İtalyan tarzı bir villası olan bir adam vardı: Şurada, Hawaında'da."

Arliss, ovanın kaba kırmızı ve aşı boyası renklerinin inci ve ametist tonlarına ustaca dönüştüğü, paslı gölgelerin ağır parıltının altından sürünerek çıkıp geçitleri mavi bir sisle doldurmaya başladığı en uzak sıradağdaki bir yara izini ancak seçebiliyordu.

"Derler ki taşları bile İtalya'dan getirilmiş, tıraçalı bahçeler için mermer koltuklar ve çeşmeler katır sırtında taşınmış—hikâyesi böyleydi."

¹ Kovboylar

² Gezinti

"Bir hikâye varsa," diye katıldı Arliss, "bir kadın da vardır." Bu, ortaya attığı ilk sofistike çağrışım oldu ve kadının alçak, eğlenir gibi çıkan kahkahası, bu çağrışıma verdiği cevabın ölçüsü oldu.

"Üç tane," diye onayladı kadın. "Karısı ve iki kızı. Beasley parayı bulduğunda çöle tahammülleri kalmamıştı pek; adam da İtalya'da bir yıl geçirdikten sonra villayı inşa ettirdi. Daha ne isteyebileceklerini hayal bile edemiyordu. Şimdi yıllardır orada kimse yok, Yerliler hariç. Onlar evde yaşamazlar tabii; batıl inançları var. Ama su borularını ve sarnıcı tamir ediyorlarmış diye duydum, böylece çeşmelerle oynayabiliyorlar."

"Ah, olamaz! Herkes bana Batı'da romantizm bulacağımı söylemişti ama böylesini beklemiyordum."

"Siz buna romantik mi diyorsunuz?" Kız kendi kendine hafifçe kaşlarını çattı. "Duyduğuma göre Beasley'nin kadınları buradan nefret edermiş. Yaşlı adam ölünce de bir an bile vakit kaybetmeden çekip gitmişler. Sanırım," diye düşündü, "başınıza gelen tek şey olunca, o şey pek romantik görünmüyor... New York'ta da hiç romantik olmayan bir sürü boş ev olmalı."

"Ah," diye bağırdı Arliss, yakalanmıştı. "New York'tan olduğumu nereden bildiniz?" ve o an, narin bir böceğin topraktan rengini alması gibi, kadının o içgüdüsüne fazla dokunduğunu hemen fark etti.

"Buraya her yıl bir sürü Doğulu gelir," dedi kadın bir peçenin ardından konuşur gibi; "nereden geldiklerini genellikle anlarız."

Bu kontrol, eğer bir kontrol sayılıyorsa, Arliss'in kabul etmeyi reddettiği bir şeydi; özellikle de kadının onu tanımış olabileceğine dair anlık umudunun ima ettiği budalalık yüzünden. Zaten pek olası değildi; Batı'da pek çok takipçisi vardı ve fotoğrafı çağdaş haberlerin klişelerinden biriydi. Ama kendini hâlâ tanınmamış hissettiği o anda, onca yolu kat ederek bulmaya geldiği özgürlüğün bir ölçüsünü hissetmeyecek kadar da budala değildi. Mümkün olduğunca bir sonraki sorusunda o mesafeli tavrına geri döndü. "Peki tam olarak nereye geldik? Mesela Los Angeles gibi duyduğum yerlere göre şu an neredeyim? Ve o villanın olduğu yere nasıl giderim?"

"Hah-vah-cenda," diye telaffuz etti kadın, yumuşak bir güneyli aksanıyla. "Bu, 'Güvercinler Yeri' anlamına gelen bir Yerli kelimesi. Orada her zaman su vardı ve yuvalarını oraya yaparlardı— Los-Ahng-lace'ten trene binmeniz gerekir," diyerek yine o yumuşak, bilgilendirici mırıltıyla devam etti, "sanırım Barstow'a; oradan Minnietta'ya iki günlük katır katarı yolculuğu ve sonra da Mesquite'in uzun kolu boyunca kuzeye..." Ama Arliss'in ilgisi çoktan dağılmıştı. Kadının kullandığı isimlerin ve mesafelerin ima ettiği o muazzam genişlik, Arliss'i yeniden zihnindeki o boşluğun içine, mevcut ruhsal bitkinlik durumunda ona en mutlu hal gibi görünen o boşluğa çekmişti.

Üstünkörü bir iki sorudan sonra kendini, bu kez habersizce, amaçsız turlarına devam ederken buldu; belli belirsiz bir görgü dürtüsüyle yolunu uzatıp, eski bir lav akıntısının etrafından dolaşarak geçici bir süreliğine yol arkadaşının görüş ve ses alanından çıktı. Burada, bir saat boyunca o arzuladığı mesafeyi o kadar başarılı bir şekilde korudu ki, kadını tekrar görene dek adımlarını istasyon barakasına doğru geri çevirdiğinin farkında bile değildi. Kadın ayağa kalkmış, saman balyasının üzerine serilmiş beyaz bir peçetenin yardımıyla ve onu yolundan geri döndüren o içsel dürtüyle, yemek hazırlığı olarak tanıdığı o alışıldık bir kesinlikle hareket ediyordu.

Arliss, ekspresin yemekli vagonuna ulaşmadan önce geçmesi gereken uzun saatler için kendine hiçbir hazırlık yapmamıştı ve kadının, doğaçlama masasında iki kişilik yer açarken bunu ne kadar doğal karşıladığı, genç kadının o yerle ve o günle tam bir bütünleşme içinde olduğunu bir başka kanıtı gibi geldi ona. Bir insanın içindeki tüm dürtü ve öngörü mekanizmasının emilip alındığı bir ülkede, yemeğin öylece ortaya çıkması doğaldı.

Kadın, şüphesiz bu tür acil durumlar için sakladığı bir yerden en basit çay yapma ekipmanını çıkarmıştı ve bu işe dahil etmek için onun yakındaki depodan su getirmesini bekliyordu.

"Biliyorsunuz, treniniz geç kalabilir," demişti kadın, Arliss'in ikram edilen misafirperverlik karşısındaki geleneksel tereddüdüne karşı. Bu sözler, trenin aynı zamanda kendi treni de olmadığını imasıyla, Arliss'i ilk kez bir soru sormaya itti; madem mümkün olan tek trene binmeyecekti, bu ıssızlığın ortasında ne işi vardı? Sormaya cesaret edemeden, çaydanlığını doldurdu ve kadının istasyonun arkasındaki amaçsız tekerlek izleri arasında yaktığı ateşin üzerine yerleştirdi.

Öğleden hemen sonraydı; gölgelerin ovaya akşam saldırısı için kımıldanıp çöelmeye başladığı, yanık kırmızıların, koyu sarıların ve çölün soluk kül renginin berraklaşıp yarı saydam bir alevle dönüştüğü o büyüdü andı. Böyle anlarda insan, çölün cazibesinin, nadir anlarda erkeklerin kendilerini bir tanrıçaya adar gibi adadıkları ateşin gizli cazibesi olduğunu algılar. Bu an sürdüğü müddetçe Arliss'e, gezgin ocaklarının tutuşmasıyla tüm diyar canlanmış gibi geldi. Bu alev, sanki bu solgun esmer kızın yüzeyine kadar sıçramıştı; sanki o da, tıpkı toprak gibi, çıplak kumun üzerindeki dalların çitirtisine düşmeden önce onu yakalanamaz uçlarla yalayan o inanılmaz sıcak güçlerin dış kabuğuydu sadece. Bir avuç yakacak toplamak için etrafa bakınırken, parmaklarının hemen altında ince, alev renkli parıltısıyla bir kaktüs çiçeği buldu. Kızın keskin, caydırıcı haykırışı ona ulaşmadan, kaktüs dikeninin yaraladığı tecrübesiz elini geri çekti.

"Bir kaktüse hayran olmanın tek bir yolu vardır," dedi kadın acısını paylaşarak ve Arliss delinmiş parmaklarını sarmak için mendilini ararken, o, narin çiçeği vücudunun bir yerlerinden ustaca çıkardığı bir hançerin ucunda tutuyordu.

"Dikenlerin böyle üzerimize atladığını bilmiyordum," diye özür diledi Arliss, uzatılan hançeri alırken; amacı güneş ışınlarıyla parlayan çiçeğe hayran olmaktan çok, üzerine saplandığı aleti merak etmektir. Hançer, bir diken gibi inceydi ve kemikle ustaca onarılmış, oyma bir fildişi sapı vardı. Kadının bunu nerede taşıdığını ve nasıl bir kışkırtmanın onu kendine karşı fırlatabileceğini merak etti.

Hançeri ağırbaşlılıkla kadına geri uzatırken, "Sanırım bu tipik bir çöl deneyimi," dedi. "Hayran kalmak ve sonra sokulmak."

Kız güldü, çiçeği ana yaprağının gölgesine geri koydu ve yarı bilinçli bir hareketle kopmuş gövdenin üzerine biraz kum yığdı. "Çöl, adı çıktığından daha iyidir," diye savundu; "onunla yaşamamanın yolları var—eminim Beşinci Cadde'de karşıdan karşıya geçerken de kuralları bilmezseniz ölme ihtimaliniz aynıdır."

"Evet," diye kabul etti Arliss, "New York da size öldüresiye zarar verebilir. Ama insan— çölün bir insanı nasıl ele geçirdiği ve asla bırakmadığı hakkında bir sürü şey okuyor."

"Ah, evet, ele geçirir. Sanki insanları istiyormuşcasına." Geniş, ıssız alanları, toprağın zengin vaadini düşündü. "Onları çok fazla istiyor," diye tamamladı. "Tıpkı tek bir erkeği veya çocuğu olan bir kadın gibidir, bilirsiniz—onu ölesiye sever."

"Bu," dedi Arliss, "onun hakkında duyduğum kesinlikle en endişe verici şey." Kadın ciddiyetle katıldı.

"Tabii ki kazalar olur, mesela patikayı kaybetmek ya da susuz kalmak gibi. Ama bunlar her yerde başınıza gelebilir. Çöl insanı bir nevi emer, yitirir ve bir kenara atar. Tabii, sahip olduklarınızın yerine onun size verdiklerini almaya razı değilseniz."

"O zaman size bir şeyler veriyor mu?"

"Her şeyi!" diye iddia etti kadın. "Sorun şu ki... seçme şansınız yok." Sohbetlerinin daha önceki bir evresine geri döndü. "Biliyorsunuz, buraya bir şeyler düşünmek için gelseydiniz, yapamazdınız. Yani, düşünemezsiniz."

"Düşünemez miydiniz?"

"O sizin yerinize hallolur. Tıpkı yanlış ördüğünüz bir örgü gibi. Elinizden alınır ve sökülür; size de sadece onun yeniden düzeltilmesini izlemek düşer."

"O halde tam da doğru yere gelmişim!" Arliss, belli bir endişeyi örtmek için hafif bir tona bürünmeye çalıştı. Çünkü bildiği tek bir şey varsa, o da işlerin elinden daha fazla alınması için gelmediği idi. Kendisinin de söyleyeceği gibi, buraya geliş amacı düşüncelerini tamamen kontrol altına almak, sınırsız ve düzensiz ufuklara sahip bu izbe diyarla ortak noktaları olduğunu hissettiği bir durum üzerindeki kayıp hakimiyet duygusunu yeniden kurmaktı.

Çaydanlığıyla ilgilenmek için oraya çevik ve bilinçsiz bir alışkanlıkla çömelmiş olan yoldaşının yanında, çıplak kumda oturuyordu. Bu sıradan meşguliyet, kadının kişiliğini o ana dek aldığından daha doğrudan bir şekilde hissetmesini sağladı. Bir kızdan çok bir kadındı, diye karar verdi—yirmi üç ya da yirmi dört, belki—ama tecrübesi hakkında hiçbir şey anlayamazdı. O dönem romanlarında Batılılığı tanımayı öğrendiği şekliyle, onda Batılı olan hiçbir şey yoktu. Üzerinden çıkardığı elbisesi, şapkası ve ceketi, şehirdeki daha yetenekli stenografların giyebileceği türdendi.

Ama Arliss bu düşüncelere dalmışken bile, kadın, sırrı yalnızca Antik Yunanlılar tarafından bilinen o güzel pozlardan birini takınarak ondan yüzünü dönmüş, elindeki bir çubukla grimsi bir toprak parçasını dürtüyordu. Bu toprak parçası, etrafındaki kumdan belki biraz daha katı görünüyordu. Sonra, Arliss'in şaşkınlığı içinde, o nokta kendini toparladı ve kaktüs dikenlerinin sığınağına doğru koşarak uzaklaştı. Bir anlığına o dikenli, bodur kafa tetikte durdu, geniş vücudu ürkek bir yaşamla titreşiyordu; küçük yaratık karnının üzerine geri çöküp hafif bir oyma hareketiyle tekrar güneş ve gölge benekli kumun bir parçası haline gelirken yavaşça sakinleşti.

"Sanırım hakları var," diye yorumladı kız, Arliss'in daha önce üzerinde kafa yorduğu o ara sıra görülen tuhaf teklifsizliğe düşerek, "Onlar asla kendi örgülerini örmeye başlamazlar. Her şeyi kendilerini o büyük desenin bir parçası yaparak telafi ederler." Sopayı bıraktı ve güzel bir yarım dönüşle açık araziye dönerek, konuşmasında onun enginliğinin ölçüsünü aldı. "Çölden alabileceğiniz en iyi şey budur. Size asla bir şeyler uydurmamanızı öğretir. Tıpkı..." bu sefer karşılaştırma için geniş yeryüzünü taradı, "tıpkı bizim için evlilik neyse onun gibi."

Bu, Arliss'in alışkın olduğu çevrede söylendiğinde, konuşmacıya Freud'cu önermeler üzerinde anında ileri bir konum kazandıracak türden bir şeydi. "Kompleksler" ve Rus realistlerinin bir tartışması yoluyla, tam da o perdeyi ortadan kaldırması beklenen nefes kesici bir krize yol açmalıydı. Çaydanlığın kaynadığını duyurmanın bir ön hazırlığı olarak söylendiğinde ise, oyunun ortasında tahtanın aniden temizlendiği o düşüncesiz jestlerden birinin etkisini yaratmıştı. Karşı tarafı, elini uzatmış, oynayacak taş kalmamış halde bırakmıştı.

Bir cevap beklemeden, bir cevap gelmesini mümkün bile görmeden çaydanlığı aldı ve doğaçlama masalarına geri dönerken kendini misafirperverliğin idaresine ve sofranın basit keyfine adadı. Ayakta ve hareket halindeyken, Arliss'in başlangıçta kabul ettiğinden bile daha güzeldi ve daha az kışkırtıcıydı; bu etki, kızın vahşi doğadaki ateş ve yemek, erkek ve kadın gibi ilkel ritüeli cinsel bir çekicilik çağrışımına dönüştürmekteki başarısızlığıyla daha da artıyordu. Belli ki durumlarında, ikisinin de çekingenlikle yaklaşacak kadar genç oldukları bir konuyu bu kadar rahat bir şekilde gündeme getirmeyi engelleyecek hiçbir şey bulmamıştı. Ancak Arliss, kendi kendine itiraf etmek zorunda kaldı ki, eğer kadının tarafında böyle bir çekingenlik varsa bile, bu takdire şayan bir şekilde gizlenmişti. Eğer kadının ne demek istediğini, eğer bir şey demek istediye, keşfedecekse konuyu kendisinin yeniden canlandırması gerektiği zorunluluğu altında buldu kendini.

"Yani sence," diye önerdi, "evlilik uydurma bir şey mi?"

"Aşağı yukarı öyle," diye katıldı kadın. "Vahşi yaratıkların çiftleşmesini gördüm ve onların bir kere bile mutsuz olduğunu görmedim. Ama insanlarda, ikisinden birinin ya da her ikisinin de acı çekmediği durumları nadiren gördüm, çünkü evliliğin, onlarla birlikte ortaya çıkmamış bir şey olması gerektiğine dair kafalarında önceden karar vermişlerdi. Çölün erkekler üzerindeki etkisi hakkında demek istediğim bu. Eğer ondan ne almak istediğinize dair kafanızda bir kararla gelerseniz, hiçbir şey alamayabilirsiniz."

"Ama," diye itiraz etti Arliss, "bir şeyin peşine düştüğümüzde olduğumuz yerden başlamak zorundayız."

"Hayır," dedi kadın başını düşünceli bir şekilde sallayarak. "*Neyin Var Olduğuyla* başlamalısın. Tıpkı evlilikte dediğim gibi. Sevmenin ne olduğuyla başlamalı ve evliliğini ona göre şekillendirmelisin. Bu bir kibritle bir odun parçası gibidir. Bir araya geldikten sonra onlara artık odun ve kibrit gibi değil, ateş gibi davranırsın; ateşin doğasına göre hareket edersin."

"Peki ya ateş sönerse?" Arliss'in, evliliğin o geri döndürülemez doğasına karşı gizli bir merak olarak kendini gösteren o içgüdüsel korkusu vardı.

Korkusunun, şimdiye dek yüreğini bütünüyle ortaya koyarak bir adım atamamasının başka bir yüzü olduğunu kabul etmekten hâlâ çok uzaktı; ama liderliğe karşı azalan iştahının, kendisine sunulan fırsatı kabullenmekteki isteksizliğinin —çünkü o fırsatı kullanmaya başladığında ilgisini yitirebileceğinden korkuyordu—, tıpkı tutkunun gelip geçici alevi gibi, aynı türden bir şey olup olmadığını düşünmeye başlamıştı. Bu tuhaf genç kadında daha önce fark ettiği, gizli düşüncelerinin gidişatını sezen o esrarengiz öngörüyle, arkadaşı kendi ateşlerinin alevinin çoktan söndüğü kömürleşmiş sopa uçlarına bir bakış atarak küçümsemesini işaret etti.

"Ateşle başa çıkmanın yolları vardır," dedi. "Tüm zamanını onu yanık tutmaya harcayabilirsin ya da ihtiyacın olduğunda közlerden yeniden taze bir şekilde yakabilirsin. Uydurma derken kastettiğim buydu, oysa o her zaman orada olan bir şey olmalı, bir kuyu gibi, ya da," önceki

figürüne geri döndü, "yeryüzünün derinliklerindeki bir ateş gibi, ya da güneşteki bir ateş gibi. Yanması için onu sürekli dürtmek zorunda kalmamalısın."

"Ah," dedi, "Ben de özellikle kadınların işinin ateşi yanık tutmak olduğunu sanırdım... alevin rahibeleri."

Kadın onu yine o meraksız, hayvani bakışla süzdü. "Sizden de bu beklenirdi," dedi, Arliss'in, bunu kendine hiç böyle ifade etmemiş olsa da, uzun zamandır tam olarak böyle düşünmeyi dilediğinin farkına varmasını sağlayan kişisel olmayan bir kesinlikle. Kendisi için evliliği, mevcut ruhsal yetersizlik durumundan olası bir çıkış yolu olarak düşündüğünü biliyordu. Keşke bir alevi tutuşturup onu yanık tutacağına güvenebileceği bir kadın bulabilseydi, o parıltıda zekasının ve hırslarının yavaş yavaş soğuyan köşelerini ısıtabilirdi. Bu tuhaf genç kadının, onu bir noktada bu kadar isabetli bir şekilde konumlandırırken, aynı zamanda o soğukluğun olduğu yere de sızıp New York'tan saklamak için ne bıraktığını keşfetmiş olmasından anlık bir panik yaşadı. Ancak, bu sivri yargıya bir cevap bulamadan, arkadaşı kişisel unsuru yemeklerinin kırıntılarını silkeleyerek üzerinden atmış ve kendi düşüncesiyle devam ediyordu. "Sanırım," diye mırıldandı, "kadınların yoldan çıkma örneklerinden biri de bu. Erkeklerin yaptığı gibi ateşi sürekli yeniden yapmak zorunda kalmadılar. Onlar alevin içinde yaşadılar, ta ki erkekler onları alevin yapıcısı olarak düşünmeye başlayana kadar..." Arkadaşını o kadar tamamen hiçe sayarak sustu ki, Arliss bir anlığına onun ardından ülkeye, iklime, pişmiş topraklar üzerinde beyaz ve kör uzanan patikalara dair basit yorumlarına yetişemedi.

Arliss, "seksten bahseden"—kendi çevresinde bu böyle ifade edilirdi—ve tam da adamın ilgisini çekmeye başladığı bir anda konuyu o sakın tavrıyla bırakan bu tuhaf genç kişiye karşı belli belirsiz bir rahatsızlık duyuyordu. Konuya devam etmeyi, kadının amacını okumasına karşı protestosunu belirtmeyi isterdi. Alevin rahibesi olarak kadına, kendi alevi hissetme ihtiyacıyla, herhangi bir alevi, kadının verebileceğini hayal etmeye başladığı ve o kadar umursamazca reddettiği o tutuşturan dokunuş için. İşte bir ateşin tüm malzemeleri buradaydı—romantik ortam, tatmin edici hatlarıyla kadın, paslı altın gibi saçlarının gölgeleri, teninin o meyvemsi esmerliği. Tanışmalarının başında kadının onu daha fazla etkilememesine şaşırmişti ve şimdi zihninin onu etkileyip etkilemediği meselesiyle bile meşgul olmadığını keşfince canı sıkılmıştı. Ancak can sıkıntısı, bir erkek çocuğununki gibi arkadaşça ve kişisel olmayan, terk edildikleri bölge hakkında bir erkek çocuğunun tüm ilgisi ve bilgisiyle dolu konuşmasının o basit cazibesine karşı koyacak kadar derin değildi. Yavaş yavaş zihni gerginliğini gevşetti ve kadının konuşmasının sağladığı yolda mutlu bir şekilde ilerledi.

Bir saatin sonunda, sağ taraflarındaki dar kanyondan yaklaşan treninin vahşi düdük sesiyle irkildi. Kız ayağa kalktı, içgüdüsel kadınsı hareketlerle kendini düzeltirken eşyalarını toplamaya başladı. Arliss de ayağa kalktı ve söyleyecek başka bir şey bulamadığı için yolculuklarına birlikte devam ettiklerine dair geleneksel umudunu dile getirdi.

"Ah, hayır!" dedi ona; kendisini bekleyen arkadaşları vardı—çevreleyen tepelere doğru gelişigüzel bir bakış atıp güneşin konumunu aldı—bir saat içinde. Kadın, adama zerrece ihtiyacı olmadan o mutlak sükûnet içinde dururken, tüm toplumsal hesaplara göre en başta olması gereken o şey, tam da o anda gerçekleşti. Tıpkı bir kibritin çakılması gibi, Arliss aniden kadına duyduğu bir ihtiyaçla sarsıldı; bir erkeğin bir kadına duyduğu, su kadar doğal, ekmek kadar elzem bir ihtiyaçla. Kadın, Arliss'in New York'taki ofisinden görülebilen, ebedi okunu hedefine doğrultmuş bronz bir Diana heykeline uyabileceği gibi güzel hatlarına oturan hazır ceketinin

düğmelerini ilikliyordu. Kahverengi gözleri, adaçayının altındaki gölgeler gibi soluk kahverengi, doğal bir cilvenin ilk parıltısıyla ona gülümsedi.

"Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum, Bay Arliss," dedi.

"Ah," diye bağırdı Arliss, "Ben bunu size söylememiştim!"

"Eh, resminizi gazetelerde görmüş olamaz mıyım? Yeterince sık çıkıyor."

Buna söylenecek o kadar az şey vardı ki, onlara kalan o anda, yaklaşan gök gürültüsünün ortasında Arliss bakışlarının açgözlülükle üzerinde gezinmesine izin verdi, ta ki bir anlığına kadınınsıyla kesişene kadar; o anda kadın onun arzusunun ölçüsünü aldı ve onu reddetti, tıpkı bir heykelin serin yüzeyinin bir anlığına, ondan ısınmadan, geçen bir meşaleyi yansıtması gibi. Arliss'in resmiyetle uzattığı eli kavradı ve ağırbaşlılıkla sıktı. "Hoşça kalın, " dedi ve ekledi, " sizinle tanıştığıma çok memnun oldum!"